

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12 — pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SANDOR.

A HOLNAP ISKOLÁJA ÉS A CSALÁD

Előadás a debreceni MANSZ Anyák Iskolájában.

1. Régi igazság, hogy a családnak és az iskolának egyöntetűen és összhangban kell nevelnie. De ez csak elméleti igazság, mert a gyakorlat azt mutatja, hogy vagy függetlenül egymástól, vagy egymással egyenesen ellentétben végzik az ifjú generáció fölkeszítését a jövőre. Igen gyakori eset, hogy a szülői ház lerontja azt, amit az iskola épít, mert teljesen ellenkező példát ad gyermekeinek, mint amit az iskola akar eléjük állítani. Maguk a szülők egymással is ellentétes kívánságokat állítanak az iskola elé. Vannak, akik azt kívánják, hogy az iskola az ő egyéni kívánságaik szerint bánjon gyermekeikkel, ne tanítson nekik felesleges dolgokat s kifejezetten az élet számára közvetlenül hasznosítható gyakorlati munkára és magatartásra nevelje őket. Mások ellenkezőleg azt hangoztatják, hogy az iskola ne törődjön a mindennapi élet alacsony mértékeivel, legyen idealisztikus, neveljen eszményiségre, mivel az élet, amelybe majd gyermekének ki kell kerülnie, úgyszólván eléggé kegyetlen és csunya lesz, tehát legalább az iskolában kíméljék meg az ifjú lelket az élet durva támadásaitól. Végre vannak olyan családok is, akik teljesen az iskolára bizzák gyermekeiket s úgy gondolkoznak, azért van az iskola, hogy helyettük mindent elvégezzon s nekik ne kelljen törődniük gyermekeik nevelésével és oktatásával. Szemben áll az iskola és a család azért is, mert az iskola kifejezetten a közösségre nevel, a család ellenben az egyéni érdeket és boldogságot kívánja biztosítva látni és csak a diplomáért, kényszerből ismeri el és türi az iskola munkáját. Mindezekből látszik, hogy úgy a családnak, mint az iskolának komoly önvizsgálatot kell tartani s ezekben a nyugtalan és alkalmatlan időkben pótolnia azt, amit elmulasztott: a holnapra való felkészülést. Anyai mindenesetre bizonyos, hogy sem a család, sem az iskola nem birkózhatik meg a háború után várható óriási változásokkal és nehézségekkel, ha megmarad mai állapotában s nem válik alkalmassá új idők új feladatainak megoldására.

2. Senki sem tudhatja megmondani, hogy a

holnap, szervezetében és részleteiben milyen iskolát fog megalkotni. Nekünk se lehet célunk, hogy valami elképzelt iskolarendszerről adjunk ez alkalommal többé-kevésbé valószínű képet. Van azonban valami, amit ismerünk: nemzetünk jövőjének életfeltételei. Ha ezeket az életfeltételeket alaposan szemügyre vesszük, ebből következtethetünk arra, milyennek kell lennie annak a magyar iskolának, amely ezeknek az életfeltételeknek megfelelő és azokat öntudatosan teljesítő ifjúságot lesz hivatva nevelni. Szükséges tehát, hogy erről elmélkedjünk, magunkban egy ilyen nevelői gondolkozást előkészítsünk s a rendelkezésünkre álló módokon már most odahassunk, hogy a holnap iskolája lehető zökkenés nélkül s minél erőteljesebb formában valósulhasson meg.

Mindenekelőtt ki kell mondanunk, hogy a holnap iskolájának a tegnapiénál és a mainál *magyarabbnak* kell lennie. Ez úgy hangzik, mint vád a múlt és a jelen iskolája ellen. Állapítsuk meg azonban, hogy ezzel nem kívánjuk kétségbevonni eddigi és mostani iskoláink tanárainak, tanítóinak becsületes magyar érzését és nemzeti hűségét. A vád nem személy szerint érinti az egyes embereket, hanem vonatkozik az egész magyar közgondolkodás fogyatékoságára, illúzió után való igazodására és a reális helyzettel való számolás hiányára. Abból a magyar öntudatból, melynek az iskola nevelő- és oktatómunkáját be kell töltenie két végletnek kell eltűnnie, melyek eddig az igazi magyar létérdek szolgálatát, sőt felismerését is gátolták. Az egyik a magyar múlt és a magyar ember kritikátlan, feltétlen és délibábos dicsőítése, a magunkkal való meglegedettség és öndicsőítés. Sem a természetben, sem a múltban, sem a lélekben nem feltétlenül dicső, igaz, jó és szép az, ami magyar, csak azért, mert magyar. „A tejjel-mézzel folyó Kánaán”-szemlélet, a nemzeti katasztrófákat okozó magyar bűnök agyonhallgatása s „a magyar virtus” korlátlan magasztalása egyáltalában nem alkalmasak arra, hogy a föld, a környező népek és a társadalmat alkotó emberek világában helyzetüket reálisan fel-

mérni s nemzeti és emberi kötelességeiket józanul és szilárdan vállalni tudó nemzedéket neveljenek. De éppen így helyteleníteniünk és hatástalanítaniunk kell a másik végletet is, mely a magyarság világhelyzetét és emberi lehetőségeit annyira sötéten és tragikusan látja és hirdeti, hogy csak önmagunk feladására s a jövőről való lemondásra készítheti az ifjúságot. Árvaságunknak, kicsiségünknek, méltatlan üldöztetésünknek s önkezünk és ellenségeink által vágott sebeinknek örökös jajgatása, önmagunknak a valóságnál lennebb-becsülése s kétségtelen fizikai, szellemi és erkölcsi értékeinknek egyszerű tagadása amilyen igazságtalanul szükségtelen, éppen annyira veszedelmes és pusztító hatású is. Természetes, hogy ezekből a végletekből csak helytelen következtetések származhatnak gyakorlati magatartásunkra nézve is. Ilyenek az idegen életminták gépies utánzása, sőt esetleg majmolása, vagy ellenkezőleg, a konok és dacos elfordulás mindentől, amit Európa művelt nemzetei alkottak az emberiség közkinéséül. Elismerem, hogy ezek a végletek ebben a merev formájukban talán nem jelentkeztek iskolai oktatásunkban és nevelésünkben, de mindenesetre gondolati és érzelmi háttérét képezték annak egyik vagy másik irányban. S kétségtelenül e végletek megalkuvó eredőjének kell tekintenünk azt a legáltalánosabb esetet, mikor az iskola nemzeti nevelése határozatlanná, szintelenné és izetlenné sekélyesedik. A holnap iskolájának magyarabbá létele azt jelenti, hogy minél inkább a magyar föld, a magyar mult és a magyar lélek természetéből fakadó, ősi és gyökeres magyar műveltséget kell átplántálnia a felnövekvő nemzedékbe. Még azt is, amit szükségképpen másoktól, idegenektől kell megtanulnunk és átvennünk, kötelességünk a magunk sajátos létérdekéhez hasonítani s átítani igazi magyar szellemmel. Nem magunkra venni, hanem elsajátítani úgy, hogy többé ne a másé legyen, hanem a mienk. Valamikor Európa adta nekünk a nyugati keresztyénségben az élet célját és értelmét. De ez nem az övé, hanem a mienk, a sajátunk, magyar keresztyén életcél és tartalom, mivel évszázadok élet-halálharcaiban, vértanúságaiiban és alkotómunkáiban a tulajdon életünk lényegévé tettük. Így kell tennünk a holnap iskolájában a műveltség egész logikai, esztétikai és etikai tartalmával. Ma az a helyzet, hogy az iskola által tanított műveltségi tartalom nagyrészt felülről lefelé, kívülről és idegenből próbál behatolni a magyar lélekbe s mint tipikus városi kultúra, egyre sekélyesedve és üresedve érkezik a falu népiskoláiba. Ma már sokszorosan bizonyított s le nem tagadható tény, hogy népoktatásunk művelődési tartalmának a magyar nép értelmi világában és gyakorlati magatartásában nincs számbavehető sikere és eredménye. A magyar népi lélek értetlenül, idegenül és közönyösen fogadja ezt a műveltséget. Gyermekkori iskolai leckének ítéli, melyet kényszer alatt betanul ugyan, de az iskolapad kalodájából való várva-várt szabadulása után vidáman és boldogan elfelejt. Annak ellenére, hogy ma már a népiskola egész esomó gyakorlati ismeretet tanít, s igyekszik alkalmazkodni a magyar nép ösfoglalkozásához, elfogulatlan vizsgálódók állapítják meg, hogy a népi ember még ezt a hasznos tartalmat sem fordítja a maga javára az életben. Fájdalmas dolog, hogy nevelésügyünk intézői és a

magasabb műveltségű rétegek a magyar nép gondolatvilágában, hagyományáiban, szokásaiban és életgyakorlatában még föltalálható és megnyilatkozó ősi művelődési kincs maradványait egyszerűen tudatlanságnak, babonának, haszontalanságnak ítélik s legőgölik. Vannak buzgó felvilágosító apostolok, akik mindezt ismeretterjesztés útján a nép lelkéből kirtandónak hirdetik. Nem csoda, hogy népünk, ösztönösen és sokszor már értelmi indok nélkül ragaszkodva pusztuló ősi tulajdonához, maga is rejtegeti, szégyenli s letagadja mindezeket az „úri” ember előtt. Nyilvánvaló, hogy elsősorban nem is szociális, hanem mélyen lelki bizalmatlanságból származik az a szakadék, mely népünket társadalmunk ügynevezett középosztályától, az intelligens vezetőrétegtől olyan fájdalmasan választja el. A népköltészet, majd a népzene, legutóbb pedig a néprajz terén végzett kutatások minden elfogulatlan embert meggyőzhetnek arról, hogy a magyar néplelek még töredékeiben is rendkívül értékes, eredeti és gazdag művelődési kincset őriz, mely beszédes bizonyossága minden más népétől eltérő gondolkozásának, erkölcsi felfogásának s az élet céljáról, értelméről és méltóságáról érzett meggyőződésének. A holnap iskolájának a magyar nemzeti műveltséget ebből az ősi és eredeti örökségből, alulról felfelé haladva s fokozatosan áthatva az egész nemzeti társadalmat, kell felépítenie s új nemzedékek erőforrásává tennie. Hogy ebben a műveltségben mit kell tanítani s mivel kell a lélekre hatni, azt kizárólag a magyar föld helyzete, viszonyai, adottságai és lehetőségei vannak hivatva meghatározni, azokban a reális viszonylatokban, melyek a nemzeti élet önfenntartására s benne az egyének boldogulására vonatkoznak. Amíg a magyar gyermek teljesen és életrevalóan el nem sajátítja azt, hogy mit találhat meg és mit kell alkotnia a magyar földből avégre, hogy egészséges emberi és nemzeti életet élhessen, nemcsak felesleges, hanem határozottan bűn távoli országok vagy földrészek természeti adottságaival tömni meg a fejét. S ez érvényes az egész vonalon. Egy tanárjelölt a pedagógiai vizsgán kitűnően felelt Dél-Amerika valamelyik tájának növényeiről és állatairól, de semmit sem tudott mondani a debreceni Nagyerdő virágairól és rovarvilágáról. Ezzel nem volt ideje foglalkozni. Minden általánosítástól óvakodva is, példája ez annak, hogy a magyar éppen csak arra nem ér reá s arra nem kíváncsi, amiből meg kell élnie, ami az ő mindennapi életét környezi és határozza meg. A multból is azt kell a holnap iskolájának fölidéznie és a lélekbe beleötvöznie, ami a magyar életerő és fennmaradás záloga és bizonyossága. Fájdalom, eddig nem sokat törődünk azzal, hogy ifjúságunk a magyar népi erők és értékek küzdelmes sorsvonalát ragadja meg történelmünkben s öntudatosítsa azokat a titokzatos erőket, melyek a magyarságot valóságos csodaképpen megtartották s amelyek a jövődönök is biztosítékai. Egyrészt a világtörténelemből kiszakítva, másrészt időben és terjedelemben alárendelt módon foglalkoztunk a magyar történelemmel. Kétszerannyi időt és négyszerte több terjedelmet fordítottunk az ügynevezett világtörténelem tanítására. Míg az annyira sorsdöntő nemzetiségi kérdés csaknem sötétségben maradt ifjúságunk számára, ami a tudatlanság mellett még

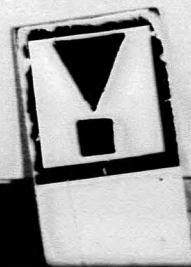
könnyelmű elbizakodottságra s oktalan lekicsinylésre is vezetett; addig bőséges tárházát halmoztuk fel agyában az európai háborúk évszámainak és eseményeinek s idegen királyi udvarok pletykáinak. — A magyar középiskolás diák bámulatosan volt tájékozva egyik-másik uralkodó házassági elválásairól, feleségeinek számáról és nevéről, de ugyanakkor teljes tudatlanságban leledzett a magyar társadalom szerkezetének kialakulásáról s mai életformáinkra kiható következményeiről. Meg kell azt is állapítanunk, hogy az az emberkép, amely a humánus tantárgyak eredményeképpen ifjúságunk előtt az iskolában kiabrázolódt, sokkal inkább nemzetközi, mint magyar. Általános emberi tulajdonságok, követelmények, célok és parancsok lebegtek előtte, melyekben valamelyik nyugateurópai nemzet fia sokkal inkább a maga életeszményét ismerhette föl, mint a magyar, sőt a magyar szükségképpen úgy érezte, hogy ő ezzel szemben alacsonyabbrendű és utánzó. A holnap iskolájának magyar embereszményt kell az ifjúság elé állítania. Itt kell élnünk, magyarul kell élnünk, minden emberi lehetőséget a mi magyar módunkon, adottságaink és lehetőségeink szerint kell megvalósítanunk. A világ felé csak annyira kell tájékozódunk és haladnunk, amennyire szükséges, hogy az emberiség közösségében magyar hivatásunkat tisztán lássuk és élhessük. Sok mindent ki kell dobnunk az iskola túlterhelt hajójából, ami lim-lommá változott az idők viharában és sok mindent bele kell mentenünk, amivel eddig nem törődünk s amit könnyelműen elhullattunk. Ezt jelenti a holnap iskolájának magyarabbá tétele.

3. De nemcsak magyarabbá, hanem *társadalmibbá* is kell lennie a holnap iskolájának. Gyermekünket nem az állami törvény vagy a gyakorlati életkényszer következtében tanítatjuk, hanem azért, hogy öntudatos, felelős és áldozatos élő tagjaivá nőjenek a testvéri magyar társadalomnak. Nem lehet többé két külön világ s még kevésbé két ellentétes világ a társadalom és az iskola. Az iskolának a társadalom modelljévé, a társadalmi élet főpróbájává, műhelyévé kell változnia, hol életrevaló, egészséges és művelt testvértagokat, testvéri társadalom keretében készítünk fel a nagy életszínjére. Viszont a társadalomnak tökéletes összhangban kell lennie az iskolával a magyar és emberi élet nagy alapértékeire nézve. Lehetetlen, hogy az iskola egy légies, romantikus és desztillált idealizmust képviseljen s ugyanakkor a gyermek és az ifjú az iskolán kívül szemlélője és részese legyen egy alacsonyabb, érzéki értékelésű családi és társadalmi életnek. Mindkettőben csak reális, de erkölcsileg, esztétikailag és logikailag feddhetetlen alapértékeknek kell érvényesülniök, egymás erősítésére és igazolására. Nem lehet más emberi méltóság a családban és az iskolában. Nem lehet megalázni az iskolában a gyermeket, akit otthon megbecsülnek és nem ronthatja le a család azt az önrézetet, melyet az iskola a gyermek lelkéből fölfakasztott. Nem tanulhatja a szülők tiszteletét az iskolában, ha a családban nem lát tiszteletreméltó apát és anyát. És nem igényelhet tekintélyt a tanító az iskolában, ha nem felel meg annak az atyai képnek, melyet a gyermek egy tiszta, hívó és erkölcsös családi otthonban lát és tapasztal. Hiába hirdeti az iskola a szerénységet és egyszerűséget az élet külső

igényeiben s a nagyratörést a lélek és szellem világában, ha a gyermek és az ifjú otthon csupa külsőséget, felületest, divat után szaladót s ugyanakkor a lelkieken ürességet és alacsonyrendűséget kénytelen észrevenni. S hiába plántálna a család magasrendű törekvéseket gyermekébe, ha az iskola csak az egyéni önző hasznosságot prédikálna. Mindezek s még számtalan párhuzam mutat rá arra, hogy mind a család, mind az iskola és pedig teljes összhangban a nagy családnak és a nagy iskolának: a magyar nemzeti testvérközösségnek szolgál s létjoga és értéke abban lesz, hogy mennyiben képes egy ilyen életre-halálra egységbe forrott társadalmi organizmust megvalósuláshoz segíteni.

4. Végre a holnap iskolájának *folyamatosabbnak és állandóbbnak* kell lennie a múltbelinél és a mainál. Ma még az a helyzet, hogy a gyermek és az ifjú képzésében mint tulajdonképpeni cél és érték, a pihenés, a vakáció tündöklék s a tanulási időszakok csak a boldog szabadság kényszerű és keserves, hosszú megszakításai. Ennek a mindnyájunk lelkében még visszaidézhető szemléletnek teljesen az ellenkezőjére kell fordulnia a holnap iskolájában. Az iskolának, illetve a tanulási és neveltetési életkornak a gyermek és az ifjú természetes és készséggel vállalt életformájává kell változnia. Ezt csak az iskola állandósításával, a megszakítások kiküszöbölésével lehet elérni, anélkül természetesen, hogy a pihenésre, felüdülésre és szórakozásra szükséges alkalmakat gemsemmissítenők. De ha a család és az iskola az előbb jelzett társadalmi egységben él, akkor anélkül lehet biztosítani a munka és a pihenés egészséges váltakozását, hogy ezzel kitépnők a növendéket akár a család, akár az iskola éltető, fegyelmező, gondviselő és irányító közösségéből. A másik fontos dolog az, hogy az iskolának elejétől végig, elemi fokától a szakfőiskoláig egységesnek kell lennie, vagyis mind a testi, mind a szellemi nevelést és kiképzést szervezzen, összefüggően és fokozatosan kell végeznie. Az egész egységes iskolarendszernek felépítése és célja arra az egyetlen feladatra kell, hogy szolgáljon, hogy öntudatos és áldozatos magyar embert adjon a magyar nemzetnek, férfit és nőt a maga hivatása szerint, mindenkit a maga helyére. Ehhez azonban be kell következnie annak a rendkívül nagy változásnak az iskola életében, hogy egyetlen normális testi és lelki alkotású gyermek vagy ifjú sem kerülhet abba a helyzetbe, hogy tanulása sikertelenül maradjon. Teljesen igaza volt annak a falusi embernek, aki azzal kelt megbukott fia védelmére a tanári kar előtt, hogy ő nem azért adta a fiút iskolába, hogy megbuktassák, hanem, hogy megtanítsák arra, amit tudnia kell és kényszerítsék sikeresen elvégezni az iskolát. Buktatni mindenestre sokkal könnyebb, mint megtanítani és sikerre vezetni. Az egységes nemzeti iskolarendszerben, amilyenek a holnap iskoláját kell gondolnunk, sikertelenség nem lehetséges, csakis a képességek és lehetőségek szerinti elhelyezés, munkábaállítás és megélhetéshez juttatás a nemzeti élet különböző feladataiban és hivatáskörökben.

5. Mindezekből már csak néhány utalással kell rávilágítanunk arra, milyen feladatai vannak és lesznek *a családnak* a holnap iskolájával szemben. Hogy az iskola magyarabbá lehessen ahhoz a magyar

családi otthonnak kell magyarabbá lennie. Ez első sorban a lélek és csak másodsorban s csak a lélekből fakadóan a külső formák, magatartás, érintkezés kérdése. Ne felejtsük el, hogy nemcsak a gyermekeknek kell tanulniok, hanem a szülőknek is. A mostani időkben a szülőknek időt és alkalmakat kell szerezniök és áldozniok arra, még pihenésük és szórakozásuk rovására is, hogy a magyar mult, a magyarság értékeivel foglalkozó ismeretek és a magyar művészet tárgykörében kiegészítsék és elmélyítsék tudásukat s így ezekben irányítói lehessenek gyermekeiknek is. Nem örvendetes dolog, hogy a gyermek vitakozzék szülőivel a maga éretlen és szenvedélyes módján Bartók és Kodály értékéről. Sokkal szebb és hatásosabb volna, ha erre a szülők hívnák föl gyermekeik figyelmét s éreztetnék meg velük a magyar lélek zenei megnyilatkozásának ősi szépségeit. De nem szégyen tanulni gyermekeinktől sem s mindenestre sokkal helyesebb belehelyezkedni friss gondolataikba és élményeikbe s mindjárt irányítani is őket, mint makacs tekintélyeskedéssel elzárkózni minden szokatlan és ismeretlen elől, csak azért, mert a mi időkben ezek még nem szerepeltek. De különösen fontos volna, hogy a szülők meddő korholás, haragos ítélkezés és fenytetés helyett gyermekeiket a maguk ősi, magyar módon tiszta és egyszerű példaadásával győznék meg s kapcsolják vissza a magyar otthon eredeti és hagyományos erkölcsi légkörébe. Olvassanak a szülők gyermekeikkel együtt, mikor csak tehetik, családi körben egy-egy órát igazi, régi és új, de tiszta magyar írók műveiből. Keressék együtt a házirend, a külső viselet, az egymással való társalkodás és az egymásnak való szolgálat hagyományos magyar módjait, nem restelvéen visszatérni érettük a magyar mult tündöklő példáihoz. Különösen igyekezzenek az otthonban megteremteni egy új magyar társadalmi értékelés feltételeit. Amíg teljes bizalommal nem beszélünk egymással erről, fogalmunk sincs róla, hogy csak egy családon belül is milyen nagy ellentétek lappanganak az embermivolt megítélése felől. Sok és sajátos mondanivalónk lehetne a családi élet vallásos vonatkozásairól is. Ezen a helyen azonban csak utalhatunk rá, hogy a legszentebb érületben és értékekben való mély lelki egység nélkül nincs egészséges magyar családi élet és nem születhetik jövőt formáló magyar iskola. A magyar társadalom olyan lesz, amilyené a magyar család tud nemesedni. Hogy a holnap iskolája társadalmibbá lehessen, annak nélkülözhetetlen feltétele, hogy a család kivetközzék pusztá vérségi és érdekközösségi mivoltából, még inkább, hogy meglazult kötelékei ismét összefonódjanak s végre megszűlessék az a magyar családi élet, amelyik a nagy nemzeti testvériség éltető alapjává válik. Előítéletek, elfogultságok, emberekkel való méltatlan bánásmódok soha a társadalomban meg nem szűnhetnek, ha a családok nem küldenek olyan gyermekeket az iskolába, akik már mindezeketől mentesen lépnek az iskolai társadalom körébe. Itt is nagyon fontos, hogy mentesítsük magunkat az idegen minták utánzásától. Azért, mert a nyugati nagyvárosokban a családi élet fölbomlott és a családtagok függetlenítették magukat egymástól, nemcsak felesleges, de rettenően veszedelmes volna ugyanezt a magyar családok számára példaadásnak tekinteni. A mi itthoni élet-

lehetőségeink megkívánják, hogy berendezkedjünk egy nagyon szoros és nagyon közvetlen családi társadalmi együttműködésre. A kisebbségi sorsba jutott magyar nemzetdarabok élete megmutatta, hogy az államhatalom összetartó és fegyelmező kereteinek hiányában is lehetséges fennmaradni, sőt belsőleg meg is erősödni, ha a családi szellem túllépven szűk vérségi korlátait, kiterjeszkedik az egy sorsközösségbe kényszerült testvérek összességére. Előbb ennek a testvériségnek kell nemzedéket nevelnünk, hogy hatalmat is tudjunk érvényesíteni az állami élet eszközei és keretei által. A magyar családi élet vonzása, mely először magát a magyarságot forrasztja egybe, az egyetlen biztos erő, mely összetarthatja a Kárpát-medence különböző fajú és nyelvű népeit is. A magyar jövő nagyrészt a magyar életforma kívánatos voltának kérdése s a családi életen át a holnap iskolájára éppen ennek az életformának hatalmas kidolgozása és rendszeres érvényesítése vár, mint országépítő tényezőre.

Végre a szülőknek, a családnak fel kell készülnie arra a nagy kötelességre és boldog áldozatra, hogy lemondjanak gyermekeik önző birtoklásáról, életük makacs irányításáról és délibábos boldogítási törekvéseiről s valóban odaszenteljék őket nemzetük szolgálatára. Még ha a családi körben adunk is, mint ahogy adunk kell, hozzájuk mért szolgálatokat nekik, akkor is vigyázzunk arra, hogy ezek által felkészítsük testi és szellemi erőit a nemzeti közösség önzetlen, egyetemes céljainak mind öntudatosabb munkálására. Nem fogjuk ebben az esetben féltetni őket az iskolától s nem kell attól tartanunk, hogy az iskola nem életrevaló célok szolgálatára fogja őket tovább nevelni. Természetesnek fogjuk tartani, hogy az iskola örökös szemé akkor is kíséri gyermekeinket, mikor pihenni hazatérnek és az iskola is természetesen fogja találni, hogy a szülők ott vannak lélekben akkor is, mikor a gyermek az ő hatalma alatt végzi munkáját.

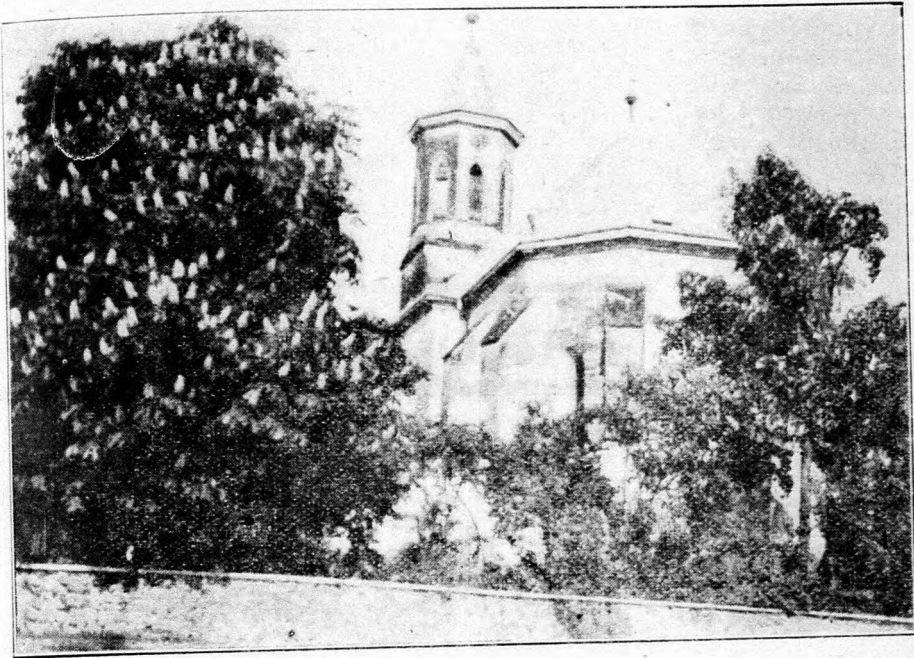
Makkai Sándor.

Panasz.

Shakespeare egyik legnagyobb alkotása, legmegrázóbb drámája Lear király. Ebből idézünk most olvasóink számára egy kevésbé ismert jelenetet: Lear király vallomást kér három leányától arról, hogyan szeretik őt? A két nagyobbik leány túlaradó, tetszelős, de nem őszinte szavakkal magasztalja az elfogult aggasztánt. A legkisebbik leány Cordelia, mindössze pár szóból álló, de őszinte és igaz kijelentéssel tesz vallomást. Lear királynak ez nem elég s emiatt kitagadja Cordeliát; két nagyobbik lánya csakhamar hűtelen lesz hozzá és ő végre is Cordeliára szorul. A drámai ballás után Lear király gyorsan halad a lejtőn lefelé s a rettenetes mélypontot akkor éri el, amikor a halott Cordeliát karjaiban hozza a színre s utolsó kísérletképpen a leány széjjelomló hajának egyik fürtjét tartja annak nyitott ajkaihoz. Ezzel kíméli: van-e még lélekzele? van-e még élet benne?

Ezt a nagyon komoly s elgondolkoztató jelenetet azért lártuk ide, mert sok-sok aggodalmunk és búsulásunk közepette, mi is igénybevéltük Lear király próbá-

A halmi református egyház temploma. (Máramaros-ugoc sai egyházmegye.)

A templom a város közepén épült. Eredetileg r. k. templom volt. Építésének pontos ideje ismeretlen. Szakértő-bizottság megállapítása alapján a templom műemlékké nyilvánított. Nyugat felé néző, nagyobbik hajója később építetett hozzá. Az orgonát 1829-ben renováltatta homoródszentpáli Szentpály Gábor; majd az 1838. évi földrengés által megromlott hátulso kőbolthajtást teljes költséggel ugyanő helyrehozatta. 1852-ben a szőlész ledöntötte a fatornyot s helyette a gyülekezet a mostani kőornyot építette. A kisebbik harang az 1838. évi földrengéskor meghasadt; ezt 1839-ben ugyancsak homoródszentpáli Szentpály Gábor, az egyház nagy mecénása öntette újra és nagyobbra.

ját; meg akartuk mi is tudni, hogy a leányzó: a liszántúli reformátusság, most a világpihar idején, meghalt-e? tetszalott-e? avagy csak aluszik?

A próbatétel előzményéből annyit legyen szabad elmondani, hogy amióta a Debreceni Protestáns Lap mostani öröklői tartjuk kezünkben, nagy felelősséggérzettel, a lap irányítását, állandóan kiváló gondot fordítunk arra, hogy az egyházi irodalom minden lépéséről tájékoztassuk olvasóinkat. Nem egyszer (csak a mostani évfolyamban, pár hónap alatt két ízben is) vezércikkben emlékeztünk meg egy-egy nagyobb irodalmi eseményről. (Magyar Református Templomok; Augustinus Isten Városáról írott könyvének magyar kiadása.) Élénk emlékezetben van az is olvasóink előtt, hogy a múlt évfolyam második felében sikerült a Debreceni Protestáns Lapot kétheti megjelentetés helyett újra hetilappá tenni, ami a mostani papírkorlátozások idején nem volt könnyű dolog. Nos, amikor ez ügyben lapunk felelős szerkesztője, magával az illetékes miniszterrel személyesen tárgyalt: éppen ez volt egyik legerősebb s igenesak döntő érv a lap kibővítése érdekében, hogy az egyházi irodalom nagy lépéseiről nem vagyunk képesek olvasóinkat, első helyen a lelkipásztorokat, kellőképpen informálni s éppen a mai „korszak” rettenetes káoszában nem tudjuk a pásztorokat megfelelő lelki fegyverzettel és irányítással ellátni.

Ilyen előzmények után jött a mi próbánk.

A Lear király aggodalmánál is nagyobb aggodalommal tartottunk kicsinyke hajfűrtöt „a mi leányzónk” ajka elé, hadd lássuk: mit jelent a meg nem mozduló alélt állapot?

Újév után egy szerény cikk látott napvilágot lapunk hasábjain: „Milyen a te vasárnapod?” Mindenki olvashatta s mérlegelhette. Valójában egy traktátus anyaga volt ez, mely immár kiállította a próbát, mert pár évvel ezelőtt, csak itt Debrecenben, jó néhány-

ezer példány egy-kettőre elfogyott belőle. Most tehát újra jó néhány ezer példány különnyomatot készítettünk róla saját nyomdánkban s felajánlottuk lapunk „Irodalom” rovatában olvasóinknak, hogy a csinos kis füzetet fillérekért, bekerülési áron, minden üzleti haszon nélkül, bérmentes postai küldéssel adjuk, hogy segítségére legyünk ezzel is a gyakorló lelkipásztorok számára... Segítségére éppen akkor, amikor a magyar kormány bölcs belátással, erős kézzel megfojtotta a rettenetes és gyalázatos ponyvairodalmat és amikor Istentől rendelt alkalmas idő adatott minékünk arra, hogy kő, kígyó és skorpió helyett: kenyert, halat és tojást adjunk a reánk bízottak kezébe...

Mi lett az eredmény? Ajánlatunkra egy, mondó egyetlenegy rendelés érkezett a nagyszalontai segédlelkész től. A multheti egyházkerületi közgyűlést megelőző esperesi értekezleten bejelentettük mindezeket, azaz a féltelmes aggódó kérdéssel, hogy vajjon egyáltalán felvágják-e vidéken a lap példányait; amit az esperes atyák egyáltalán nem siettek bántódottan megcáfolni.

Lelkünk szorongó fájdalmában, mintegy magunkat ellenőrizve, a próbatételt megismételtük. A közeli konfirmációra tekintettel tízezer példányban kiadtuk Csécsi Imre aradi nyug. lelkész társunk remek kis versét, a „Fogadástétel”-t s lapunk pár héttel előbbi számában, vastagbetűs hirdetésben publikáltuk, hogy korlátlan mennyiségben, díjtalanul, azaz ajándékba megküldjük mindenkinek, aki postaköltségre 20 fillért beküld. A második próba úgy sikerült (szégyeljük bevallani), hogy a jelkezők újrain elszámolhatnók, ahányan kértek a „Fogadástétel”-ből.

Ezek után immár nincs sok mondanivalónk. A nyájas olvasóra bizzuk a panasza tett kérdés elbírálását.

A bírálatot egyellen, egyszerű bővített mondatban meg lehet fogalmazni. De nyomában bőséggel ébred-

hetnek, sőt felrajzanak gondolataink: felelősségérzet-ről, az idők gonosz voltáról, az alvó örüllőkről, az ellenség alattomoságáról, a leírt szó erős pajzsáról. A tanulságok látóköre lelki szemünk előtt most egyszerre kiszélesedik. Látásokat látunk. Nem a fegyverek gigászi küzdelme ma a legfélelmezbet, hanem az a koncentrikus támadás, mely az Isten Országá ellen viaskodik. Nem az államkolosszusokat fenyegeti a legnagyobb kockázat, hanem a Krisztus Király birodalmát.

Nem vádolunk senkit. Nem is akarunk az ügynek nagyobb jelentőséget tulajdonítani annál, mint mikor egy elalélt leányzó ajka előtt meglibben vagy mozdulatlan marad az elébe tartott hajfűrt... Azt mondhatná reá bárki, hogy ez még nem végleges jeladás. Lehet. Nem vilázunk. Nem folytatjuk. Sapienti sat. Mégis azt kérjük: vegyék az olvasók jankiállásnál többnek: vegyék S. O. S. kiállításnak ezt a panaszt, melyet minden szegyenkezést félretelve, teljes felelősséggel sikoltunk ezennel világgá!

Uray Sándor.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A debreceni nemreformátus középiskolákba járó református növendékek csendes napjai. A debreceni nemreformátus középiskolákba járó református növendékek csendes napjai (több mint ezer középiskolai tanuló) március 26. és 27. napjain Istentől áldott gazdag gyümölcsözéssel mentek végbe. Első nap reggel 9 órakor megnyitott istentiszteletre gyűltek össze a növendékek a Kistemplomban. Az istentiszteletet Dr. Ferenczy Károly egyházkerületi főjegyző végezte. Istentisztelet után a növendékek tíz csoportban vettek részt a csendes napokon. Mindenik csoport előadásának tárgya ugyanaz volt. Első nap: a földi életéről, második nap: az örökéletéről szölköttek az előadók. Mindkét nap bibliaóra is volt a növendékek számára. A csendes napok a Kistemplomban úrvacsoraszóttással végződtek. Itt Igét hirdetett Tamás Ferenc egyházkerületi missziói lelkész, úrvacsorát osztottak Kántor József és Magyar Bertalan vallásoktató-lelkészek. Az úrvacsorához 350 fiú és 250 leány, összesen 600 középiskolás növendék járult. A csendes napok előadói a leányoknál: Dr. Ferenczy Károlyné, Szele Miklósné, Gera Katalin, Irlanda Sára, Rimmerschneider Bazsa, Fésűs Kata, a fiúknál: Dr. Erdős Károly egyetemi tanár, Szentes László klinikai lelkész, Tantás Ferenc egyházkerületi, Kiss Antal Jenő konventi lelkészek, Varga Balázs, Gaál Mihály, Berényi József, Dr. Erdei Mihály, Duscicza Ferenc, Koncz Zoltán, Sulyok Kálmán segédlelkészek, Arató Ferenc, Bakó István, Józsa Lajos, Boros Dezső hittanhallgatók voltak. A csendes napokon résztvettek a Svetits-intézet, a női kereskedelmi iskola, a városi nőipariszkola, az állami gimnázium, a római kath. gimnázium és polgári, a kereskedelmi fiú- és a fémipari szakiskola növendékei. A csendes napokat Papp Imre, Kántor József, Magyar Bertalan vallásoktató-lelkészek, Tamás Ferenc egyházkerületi, Kiss Antal Jenő konventi lelkészek, Dr. Erdei Mihály, Duscicza Ferenc segédlelkészek és Arató Ferenc SDG-főtitkár rendezték. Ugyanebben az időben volt a mezőgazdasági középiskola és a gyakorlógimnázium csendesnapja is.

HEVESNAGYKUNSAÍGI EGYHÁZMEGYE.

A tiszasági egyházban március 29-én a környék lelkészei gyülekezeti napot tartottak, melyen Horváth Sándor úgí, Dr. Tóth Dezső kürti, Szokody Gyula inokai lelkészek szölköttek nagy buzgósággal, továbbá Szokodyné Fogaras Ilona tett bizonyosságot a krisztusi örömről. Ince Imre kántor szólkönelkésével és orgonálásával, végül Mihály Kálmánné tanító nő versek felolvasásával emelték a szépszámú hívek lelkét magasságok felé, annak bizonyosságául,

hogy házilag, a magunk körében is lehet gyülekezeti napot tartani.

A tiszai református egyházban folyó hó 7-én délelőtt Gaál István esperes hirdette az Igét 2. Móz. 33: 14—15. alapján. Utána beiktatta tisztségébe a gyülekezet új főgondnokát: ifj. széki Székly Pétert, a templomépítő Széklyek unokáját, valamint gondnokát: Szabó Pált. A református leányegylet tagjai a lelkipásztor feleségének rendezésében Dr. Ecsedy Aladár „A tábori lap”, „Amíg időnk van”, „Minden gondotokat Őreá vessétek” című kis vallásos tárgyú darabjait adták elő nagy sikerrel. Az előadásból befolyt 200 P tiszta jövedelmet templomuk renoválására adományozták. A református nőszövetség buzgó Máriái és Mártái pedig közadakozásból 36 kg tarhonyát készítettek és az egrí hadikórházakban ápolat sebesült katonák részére küldték el.

I R O D A L O M

Dr. Gönczy Lajos: Az erdélyi lelkészképzés utóbbi húsz éve. (Kolozsvár, 1942.) Dr. Gönczy Lajos beszámolója ugyanakkor és ugyanabban a sorozatban jelent meg, mint a Világot Legyőző Hit. Arról ír a szerző, mint aki közvetlen munkása s figyelője az erdélyi lelkipásztori képzésnek, hogy 1919-től 1940-ig miként alakult a kisebbségi két évtized folyamán Anyaszentegyházunk említett ténykedése. Hogy mennyire kényszerítő a megváltozott helyzet, igazolja; hogy négytízben készült Erdélyben a református lelkipásztorképzést újjáalakító tervezet. Mindjárt kezdetben, 1919 februárjában, 1923-ban, 1927-ben, végül 1939 novemberében. A négy tervezet közül csupán az 1927-i s az 1939-es lép életbe. Hogy az erdélyi református lelkipásztor az Ige alázatos, művelt, igaz szölköjje lehessen, mindegyik tervezet kemoly tudományos és gyakorlati követelményt állít theologusaink elé. Az 1927-es Szabályzat emeli a lelkipásztori képzés színvonalát, a Szentírás tartalmának, hitvallásainknak, ismeretével; a közközgazdaság és jog ismereteit is kívánja a meglévőkön kívül. Az utolsó, az 1939-i Szabályzat viszont a tanulmányi időt öt évre bővíti s a Fakultást lelkészképzőintézeté alakítja. Ezt, valamint az előző változtatásokat a szölköjje lelké hatja át, amelyben az erdélyi lelkipásztor és theologia kezdettől kiemelkedett. — Dr. Gönczy Lajosnak a Dolgozatok 20. füzeté gyanánt megjelent beszámolója bizonyíték az erdélyi református Anyaszentegyház élete s az élő Anyaszentegyházunk mellett. Ez s az előtte megjelent számok a sorozatból kaphatók az Ifjú Erdély kiadóhivatalánál (Kolozsvár, Református Theologia).

N. I.

A világot legyőző hit. (Kolozsvár, 1942.) Az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai fakultásának tanárai 1927 óta párvise terjedelemben jelentetik meg saját és tanítványaik dolgozatait a jelenkori theologia főkérdéseiről. A Világot Legyőző Hit 1942 folyamán így jelent meg, ebben a sorozatban, amely a „Dolgozatok a református theologiai tudomány köréből” összefoglaló címet viseli. A sorozat tárgyalt füzeté, a 19., tulajdonképpen a Theologiai Fakultás ú. n. akadémiai estélyein a legutolsó kisebbségi tanév folyamán elhangzott öt előadást foglalja egybe. A keresztyén gyakorlat és tudományosság pontos, meggyőző módon fonódik egybe ezekben az előadásokban, amelyek a mai keresztyén élet főbb kérdéseire felelnek az Evangé-

lium értelmében. A közlés sorrendje szerint az öt szerző s az öt előadás a következő: Dr. Tavaszy Sándor: Megfér-e a természet rendjében a csoda? — Dr. Imre Lajos: Mi értelme van a jóságnak a gonosz világban? Dr. Gönczy Lajos: Felelős-e Isten a világban lévő rosszért? Dr. Nagy Géza: Egyenlő-e a jók és a gonoszok sorsa e világban? Nagy András: Lehet-e boldog az ember e világon? A keresztyén kérdéseire az Igéből merített választ adja mindegyik előadó s azért az előadássorozat megjelentetése igaz és sokak számára eligazító cselekedet. **N. J.**

Az Egység Útja. (Havi folyóirat a katolikus és protestáns hívek közeledésének előmozdítására.) Ezen folyóiratnak most a 3. száma jelent meg, az előzőkhöz méltó igen gazdag tartalommal. Az önálló cikkek után nagy elismeréssel emlékezik meg a lap D. Dr. Révész Imre püspökünknek, a Debreceni Protestáns Lap hasábjain megjelent „Ulópia vagy Krisztotópia” című cikkéről s abból bőségesen közöl szemelvényeket. Hasonlóan megemlékezik a bátor mozgalomra protestáns részről megnyilvánuló visszhangokról. Az Egység Útja méltán megérdemli, hogy állandóan éber figyelemmel kísérjük.

HALOTTAINK

Dr. Gaál Endre, volt államtitkár és volt országgyűlési képviselő, a szatmári egyházmegye gondnoka, hosszas szenvedés után 68 éves korában folyó évi március 24-én Budapesten jobblétre szenderült. Temetése szülőfalujában, Tiszabecsen március 28-án folyt le nagy részvét mellett. Hűséges órállója volt egyházának s egyházmegyéje iránti áldozatkészségét csak nemrég azzal mutatta meg, hogy az egyházmegye 40 éves történetét, közel 1000 oldalas hatalmas két kötetben, a saját költségén kiadta. Emléke legyen áldott. A B. F. R. A.

Id. Széchényi István, a debreceni református egyház nyugalmazott tanítója 87 éves korában hosszas betegség után március 22-én elhunyt. Márc. 24-én temették, volt tanítványai nagy részvéte mellett. Özvegyén kívül két gyermeke gyászolja, kik közül az egyik huszti egyházunk lelkipásztora. A hű szolga emléke legyen áldott, pihenése csendes. — A B. F. R. A.

KRÓNIKA

A új dunántúli püspök beiktatása

Az elmúlt héten szerdán, március 24-én iktatták be hivatali tisztébe, a pápai új református templomban Györy Elemért, a dunántúli egyházkerület püspökét, a nyugalomba vonult Megyasszay Vince püspök utódát.

Az egyházkerület rendkívüli közgyűlésén, Dr. Balogh Jenő főgondnok jelentette az új püspök megválasztását; ugyanakkor igen meleg hangon búcsúzott a nyugalombaterő előző püspöktől.

Az ünnepi istentiszteleten Lőke Károly tatai esperes bibliát olvasott és imádkozott. Majd Ravasz László dunamelléki püspök szentelte fel új püspök-társát.

Az új püspök letette a hivatali esküt, majd megtartotta első püspöki igehirdetését, melyben utalt arra, hogy a mai világvihar elhordozásához isteni biztatásra és nagy hitre van szükség. Ez a hit világot meggyőző hatalom. A keresztyénség a tökéletesedés vallása. Ma áldozatos szeretetre van szükség: szeressük és ne bántsuk egymást; itt az idő, hogy megbizonyítsuk, hogy a keresztyénség nem elmélet, hanem élet...

Istentisztelet után, a főiskola dísztermében folytatódott az egyházkerület díszgyűlése, hol az új püspök programbeszédében a többek között ezeket mondotta:

„Pozitív keresztyén hitvallásos alapon állok. Ez a korszak a hitvalló keresztyén egyház korszaka. Ha a református egyház az új világréndben el akarja foglalni megillető helyét; — ha töretlenül, tisztán és diadalmasan akar kikerülni a világválságból: hitvallóvá kell válnia. Arra törekszem, hogy a dunántúli református egyházkerület minden egyház községe hit- és szeretetközösség legyen és az „egymás terhét hordozzátok” apostoli elv megvalósításával az erősebb biztosítsa a gyengébbnek fennmaradását és megerősödését. Mind egyházi, mind nemzeti szempontból alapvetőnek tartom a gyermekevangelizációt és az ifjúsági munkát, különösen a levente-ifjúságnak hazafias és keresztyén szellemben való nevelését. Az egyház társadalompolitikai feladatai sorában a családvédelemre és a hadigondozásra hívta fel a figyelmet az új püspök.

Római katolikus magyar testvéreimmel s magával a róm. kath. egyházzal szeretném a viszonyt bensőségessé, evangélikus atyáinkfiával az együttműködést még áldásosabbá tenni. A magyar keresztyénség legidősebb kérdése: a magyarság lelki-egysége. Ezt az egységet, a különböző keresztyén felekezetek testvéri összefogását hön óhajtom és minden tehetséggel munkálom.

A történelmi jelentőségű püspökszentelésen tiszántúli egyházkerületünket D. Dr. Révész Imre püspök képviselte.

A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetemnél a Dr. Rugonfalvi Kiss István nyugalmabavonulásával megüresedett magyar történelmi tanszékre, a vallás- és közoktatásügyi miniszter meghirdette a pályázatot. Egyházi körökben érthető nagy érdeklődéssel várják ennek a pályázatnak az eredményét.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

1291—1943. szám. TÁRGY: Tanmenetek bemutatásának elhalasztása.

KÖRLEVÉL

az iskolaszéki elnök urakhoz.

Egyetemes Konventünk 1356—1943. szám alatt kelt leiratában közölte, hogy mivel a „Református Tanításterv és Útmutatás”-hoz készülő részletes utasítás még nem jelent meg, továbbá a mai időkkel járó osztályösszevonások a tanmenet készítése terén, szinte megoldhatatlan nehézség elé állítják tanítóinkat, kérte a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat, hogy a református tanítókat mentse fel az

1943—II. iskolai évre kötelező tanításmenetek bemutatása alól.

Ennek alapján felhívom a nagytiszteletű iskolaszéki elnököket, hogy közöljék a rendelkezésük alatt álló tanító urakkal, hogy tanmeneteik több példányban való elkészítésével várjanak mindaddig, míg az Egyetemes Konferenciától válasz érkezik. Természetesen addig egy iskolaszéki elnök se terjessze föl a már esetleg elkészült tanmenetet az esperesi hivatalhoz.

Debrecen, 1943. évi április hó 1.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
1448—1943. szám. TÁRGY: Húsvéti szünet.

KÖRLEVÉL

közép- és középfokú iskoláink tekintetes igazgatóságaihoz.

Értesítem közép- és középfokú iskoláink igazgatóságait, hogy a húsvéti szünetet a téli szénzünetre tekintettel a Rendtartástól eltérően folyó évi április hó 17-én déli 12 órájától április hó 27-ig terjedő időben állapítom meg. A húsvét utáni szorgalomszak tehát április hó 28-án reggel 8 órakor kezdődik.

Debrecen, 1943 április 1.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
1341—1943. szám. TÁRGY: Anyakönyvi kutatás.

FELHÍVÁS.

Aáron Péter kir. főmérnök, budapesti, VIII., Mária-u. 19. sz. a. lakos kérelmére elrendelem nagyatyjának: Szilágyi Antalnak születési helye és idejének felkutatását.

Ismeret adatok a következők: Szilágyi Antal atyja Szilágyi Sámuel, anyja Mező Juliánna volt. Szilágyi Sámuel 1813—1815. években Nyírmeggyesen prédikátor volt. (Itt született Lajos nevű fia, aki 1840—65. gebei lelkész és esperes volt.) Szilágyi Sámuel 1815 április havában ismeretlen helyre távozott, más eklézsiának lett a lelkésze, ahol a keresett fia: Szilágyi Antal született.

A születési anyakönyvi bejegyzés megtalálása esetén kérelemző értesítendő, aki a felmerülő költségek megtérítését kötelezően vállalta.

Debrecen, 1943 március 27.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közléni kell tenni és a Kiadóhivatal címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.
Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

A hajdúböszörményi református egyházközség a Debreceni Protestáns Lap 1943 március 7-én megjelent 10. számában meghirdetett tanítói állás pályázatának lejáratát idejét meghosszabbítja 1943 április 5-ig.

Segédlelkészt keres azonnalra nagyhalászi református egyházközség. Fizetés: teljes ellátás, lakás, fűtés, világítás, takarítás, mosás és havi 150 P készpénz.

TARTALOM:

Makkai Sándor: A hónap iskolája és a család
Uray Sándor: Panasz
A halotti református egyház temploma
Hírek az egyházmegyékből — Irodalom — Halottaink
Krónika — Hivatalos értesítés — Pályázatok
Hirdetések

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata, 1943—972

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák
olesón kaphatók.
Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása,
költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 23-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-41

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI, MEZŐGAZDASÁGI, HÁZTARTÁSI,
GÁZOLTALMI és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyűmölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít.
Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával.

TELEFONOK:

Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 18-66. szám

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat
jutányos áron készíti

Szenási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A "TAKARÉKOSSÁG" Kereskedelmi Rt.

kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNiumGYÁR Rt.
PÉCS, József-u. 30. TELEFON: 17-14.

Fiókhely: Rákospalota, Pázmány-utca 72. sz.

Telefon: Budapest, Új orgonák, mindennemű javítás és átépítés. Kiváló hangú harmóniumok. Méltányos feltételek, művészi kivitel.

